

PEFC е съюз от национални системи за сертифициране на горите

PEFC е основана през 1999 г. като Pan-European forest certification (Паневропейско сертифициране на горите). През следващите десет години разширява обхвата си на дейност извън Европа и променя името си на Programme for the endorsement of forest certification (Програма за одобрение на сертификацията на горите), с което запазва инициалите си и популяризира сертификацията в цял свят. PEFC е разработена като съюз от национални системи за сертифициране на горите. Основана е от собственици на малки фирми и на семейни гори, за да бъдат демонстрирани постиженията в устойчивото управление на горите.

На 22 декември 2010 г. инициативният комитет от представители на заинтересовани страни в горския сектор в България обявява създаването на сдружение „PEFC - Bulgaria - Съюз за подкрепа на горската сертификация“, регистриран през 2011 година. Работната група създава българските PEFC критерии и индикатори за устойчиво управление на горите, които се подлагат на 60-дневно публично обсъждане, но цялостният процес не е завършен и сертификационната система не може да бъде представена за одобрение от PEFC в Женева.

През ноември 2016 г. група от членове на „PEFC - Bulgaria - Съюз за подкрепа на горската сертификация“ и съмишленици на сертификацията в България по системата PEFC подновява дейността на сдружението. На 27 януари 2017 г. е проведено отчетно-изборно събрание на организацията, на което са приети нови членове, променени са уставът и наименованието на сдружението - „Съвет за устойчиво управление и сертификация на горите в България“ (СУ-УСГБ), който е признат от Съвета на PEFC като национален управляващ орган. Той има разработена сертификационна система според рамковите критерии на PEFC за горска сертификация (за управление на горите и за проследимост по веригата за доставки), процедурата за чието утвърждаване от Съвета на PEFC е в ход, и е притежател на логото PEFC за България с номер 47-01-01.

Какво представлява националната система за сертифициране на горите?

PEFC следва глобалната концепция за устойчиво стопанисване на горите чрез локалното ѝ изпълнение. Разчита се на местните организации, за да бъде постигнат напредък в отговорното горско стопанство чрез одобрение на националните им системи за сертифициране на горите, съответстващи на рамковите световнопризнати критерии за устойчивост. Националните стандарти за управление на горите трябва да бъдат пригодени към специфичните за отделните държави приоритети и условия и да бъдат разработени чрез процеси, основаващи се на консенсус от множество заинтересовани страни. Подходът гарантира, че тези изисквания са съобразени с нуждите на специфичните горски екосистеми, правната и административната рамка, социално-културния контекст и други фактори, които са от

значение за местното население. Той включва и всички оперативни аспекти, свързани с управлението на системата за сертифициране на горите.

Предимствата на националните системи са:

- адаптиране към горските условия, екология и практики и към националното законодателство и разпоредби;
- разглеждане на националните структури на собствениците на гори;
- интегриране на местните нужди и очаквания;
- местна собственост и бизнес;
- участие на местните заинтересовани страни.

Процесът на одобрение на PEFC гарантира, че всички национални системи за сертифициране на горите са в съответствие с глобалните показатели за устойчивост на PEFC, но си запазват и правото да реализират и превишаване на международните PEFC изисквания, когато се налага.

В процеса на Министерските конференции за опазване на горите в Европа (сега - Forest Europe) България е приела общоевропейските резолюции, включително и първите от Хелзинки и Лисабон от 1998 г., и ги е въвела в своята Национална горска стратегия и в Стратегическия план за развитие на горския сектор. Когато обаче липсва независим контрол от трета страна, която да провери приложението им със съответните количествени и качествени индикатори на терен, в самите управляеми горскостопански единици (УГСЕ), не е ясно доколко те се изпълняват.

Сертификацията по системата PEFC е тази трета страна, защото критериите, които се използват в одобренията и взаимно признати от PEFC национални схеми в Европа, се основават на общите рамки на действащите общоевропейски критерии за устойчиво управление на горите, т.е. и на официално възприетите от България. Насоките за паневропейско оперативни ниво (Pan European operational level guidelines (PEOLG)), които тълкуват критериите за практическо управление на горите и техните изменения в периодичните преразглеждания на националните схеми, са приети от Съвета на PEFC.

Актуалните общоевропейски насоки за прилагане на оперативни ниво формират референтната основа и за разработения Български национален PEFC стандарт за устойчиво управление на горите (за индивидуална и групова сертификация).

Критериите за сертифициране на горите трябва да бъдат съвместими с насоките на паневропейско оперативно ниво. Българският PEFC стандарт за управление на горите също съдържа като приложение Наръчник за оперативно прилагане (BOLG - Bulgarian operational level guide), в който са посочени критериите и индикаторите, съответстващи на българската лесовъдска практика и дългогодишен опит в планирането, стопанисването и опазването на нашите гори, включително на биологичното разнообразие в тях.

Проследимост/контрол по веригата за доставки (PEFC Chain of custody (CoC))

Сертификатът за проследимост по веригата за доставки предоставя доказателства, че дървесината, съдържаща се в даден продукт, произхожда от сертифицирани гори и изисква от всички компании по веригата да имат същия PEFC сертификат. Продуктите се считат за сертифицирани по PEFC и могат да използват неговия етикет.

Създадени са специфични разпоредби за малки предприятия, за фирми, опериращи няколко съоръжения с опростяване на администрацията, и за конкретни еднократни или краткосрочни проекти като строителните.

Сертификатът на PEFC за проследимост по веригата за доставки е достъпен за всички компании, които добиват, обработват и продават дървен материал или продукти от него. Той осигурява увереност на ползвателите на горска сертификация, че са в синхрон с регулаторните изисквания и имат достъп до нарастващ глобален пазар.

Като световно доверен знак етикетът на PEFC подпомага правителствата, бизнеса, собствениците на гори, потребителите и други заинтересовани страни в идентифицирането, купуването и популяризирането на продукти от дървен материал, добит от устойчиво управлявани гори.

Много европейски страни са сертифицирали управлението на държавните си гори по системата PEFC, а правителства и компании от цял свят изискват сертифициране по PEFC в рамките на обявяваните обществени поръчки.

Трите стълба на надеждната сертификация

Надеждното сертифициране изисква решенията за сертифициране да бъдат безпристрастни, независими и компетентни. Това означава, че настройването на стандарта, сертифицирането и акредитацията

Таблица

Структура на българския PEFC стандарт за устойчиво управление на горите

№	Критерии	Брой индикатори	
I.	Поддържане на капацитета на горските ресурси и на техния принос към глобалния цикъл на въглерода	1.1. Актуална инвентаризация и горскостопански план/програма за устойчиво стопанисване	3
		1.2. Площ на горската територия	3
		1.3. Дървесен запас	4
		1.4. Възобновяване на горските ресурси	3
		1.5. Запас на въглерода	2
II.	Поддържане на жизнеността, здравословното състояние и защитните функции на горските екосистеми	2.1. Вредни емисии	1
		2.2. Почвено плодородие и качество	5
		2.3. Почвободобрители	1
		2.4. Поддържане и подходящо увеличаване и защитни функции на горите	2
		2.5. Лесозащита - болести и вредители, дължащи се на биотични и абиотични фактори	3
		2.6. Химикали	4
		2.7. Отпадъци и боклуци	2
		2.8. Обезлистване	1
		2.9. Намалено въздействие от сечите	3
III.	Поддържане и насърчаване на продуктивните функции на горите	3.1. Производствен капацитет	3
		3.2. Обла дървесина	3
		3.3. Недървесни горски продукти, лов и риболов	2
		3.4. Инфраструктура	2
IV.	Поддържане, опазване и възможно подобряване на биологичното разнообразие в горските екосистеми	4.1. Видово разнообразие	3
		4.2. Възобновяване и залесяване (естествено възобновяване)	3
		4.3. Възобновяване и залесяване (залесяване и интродукция)	2
		4.4. Мъртва дървесина	1
		4.5. Екосистеми (горски репродуктивни материали, ГМО)	3
		4.6. Екосистеми (горски биотопи)	3
		4.7. Екосистеми (застрашени горски видове)	3
V.	Приложимо международно, национално и местно законодателство и управление на горите	4.8. Конверсия/сукцесия	1
		5.1. УГСЕ отговаря на приложимите правни други изисквания от българското и европейското законодателство	3
		5.2. Изисквания към горския управител	3
		5.3. Незаконни действия, превенция	2
5.4. Знания и опит	3		
VI.	Поддържане на социално-икономическите условия и функции на горите	6.1. Права на собственост и ползване	3
		6.2. Насърчаване на развитието на селските райони	2
		6.3. Публичност, ефективна комуникация	1
		6.4. Решаване на спорове и жалби	1
		6.5. Икономически функции и значение	3
		6.6. Здравни и рекреационни функции и значение на горите	3
		6.7. Обекти с културно и историческо значение	
		6.8. Здраве и безопасност	
		6.9. Условия за наемане на работна сила (изисквания към работодателя)	1
		6.10. Условия за наемане на работна сила (право на работниците и служителите)	1
		6.11. Наука и иновации в горското стопанство	1
Общо:	Брой критерии - 41	99	

трябва да бъдат напълно отделени, за да се елиминира рискът от конфликт на интереси и да се гарантира най-високото ниво на компетентност. Настройването на стандарта е процес на определяне (разработване) на изискванията за сертифициране в сътрудничество със заинтересованите страни,

сертификацията - на проверка дали даден собственик на гора или компания отговарят на изискванията за сертифициране, извършен от сертифициращ орган, а акредитацията - на оценка на компетентността на сертифициращия орган, осъществен от национален орган по акредитация, признат от съответното правителство.

Ползвателите на горска сертификация в България са информирани, че налагането на друг модел на провеждане на горска сертификация, незначително посоченото разделение, е неприемлив според европейското и българското законодателство.

Сред най-важните предимства на сертифицирането по PEFC са:

- Наличност и избор: Две трети от сертифицираните в света гори са с PEFC стандарт; 313 млн. ха са сертифицираните по PEFC гори; 2 от 3 земни вида обитават сертифицираните по PEFC гори; 1.6 млн. души в света разчитат на PEFC.

Достъп до пазари: Сертифицирането за проследимост по веригата за доставки предлага на компаниите достъп до пазари с продукти от устойчиво управлявани гори с повишена стойност на бранда. 20 000 са компаниите със сертификат на PEFC за проследимост по веригата за доставки и хиляди са компаниите в целия свят, които купуват и използват сертифицираните PEFC продукти.

- Използва независима сертификация и акредитация от трета страна: Не се допускат едни и същи лица (или техни представители под различни имена) да извършват консултации, одити и контрол и да са издатели на логото на PEFC. Това разделение е в изпълнение на основните принципи на световната и европейската организации за акредитация, които са приети от Съвета на Европа и Европейската комисия.

- Използва ясно послание: логото на PEFC и етикетът върху продуктите съобщават на клиентите, че горевесината и продуктите произхождат от отговорно управлявани гори.

- Предлага евтина и достъпна за собствениците на гори и търговците на горен материал цена за ползване на логото.

Сертификацията по PEFC гарантира устойчивото развитие, базирано на баланса на интереси на общността. PEFC свързва горите с пазарите, прави гората забележима и важна за производителите и за консуматорите на блага и осигурява тяхното отговорно отношение към нея. Многобройните дейности, съвместната работа със собствениците на гори, общностите и заинтересованите страни на местно ниво дават възможност на компаниите да предлагат своята подкрепа и извън рамките на PEFC и сертифицирането на горите.

Инж. Антоний СТЕФАНОВ
председател на УС на СУУСГБ

България е сред първите в Европа по ръст на сертификацията

На 30 октомври - 1 ноември WWF - България, беше домакин на форум на международната организация за устойчиво стопанисване на горите FSC, в който се включиха 35-ма представители на 25 държави от Европа, Северна и Южна Америка, Азия и Африка. На срещата бяха обсъдени въпроси, свързани с прилагането на системата за горска сертификация FSC, разработването на националните стандарти и тяхното прилагане. Беше дискутирана и възможността за облекчаване на процеса по сертификация на дребните собственици и малкия бизнес, за които е много трудно да отговорят на изискванията на стандарта. „Преди 4 години процентът на сертифицираните гори в страната беше 23 %, а сега е почти 40 %, което нарежда България сред първите в Европа по ръст на сертификацията“, каза Иля Осепашвили от Отдела по стандарти и политики на FSC. „В световен мащаб Франция и България са първите две държави, които имат одобрен стандарт в най-новата му версия.“

Петра Вестерлаан, експерт по екосистемните услуги в FSC, представи новата процедура за сертифициране на екосистемни-

те услуги от горите, която влезе в сила от август. Беше споделен конкретен опит от приложението ѝ във Франция, Италия и Испания.

„Срещата е огромно признание за постиженията на страната ни в прилагането на световната система за горска сертификация FSC. Близко 1 500 000 ха у нас са сертифицирани по международния стандарт. Над 400 компании в дървопреработвателния бранш изпълняват изискванията на стандарта“ - допълни инж. Нели Дончева, ръководител на отдел „Гори“ във WWF - България.

Българският опит по прилагането на FSC стандарта беше представен и на терен. Директорът на ЮЗДП - Благоевград, инж. Дамьян Дамьянов запозна гостите на форума с

работата на предприятието, като се спря на подготовката на териториалните поделения за горска сертификация. Четири стопанства на Предприятието притежават FSC сертификат - ДПС „Дикчан“ - с. Сатовча, ДПС „Осогово“ - Кюстендил, ДГС - Якоруда, и ДГС - Кюстендил, останалите 37 са в етап подготовка за сертификация.

Беше организирано и посещение на държавни гори на територията на ПП „Витоша“, стопанисвани от ДГС - София, териториално поделение на ЮЗДП. Основен акцент в дискусиите беше прилагането на изискванията на FSC за определянето на горите във фаза на старост и на представителни образци на горските екосистеми, в които е ограничена човешката намеса. ¶